

TITVLVS LIII

Hagesilaus

ant: eum deleant. Quid enim iniquius aut perniciosius: q̄
simulatione dissimulationeq; proposita: id non obseruare
qd̄ iētū est foederis: **V**t em̄ qui fidūt illis auspicijs: puri sūt
atq; dei manibus educati: sic & deū ipsum ultorem habēt
si fallunt. **G**obrem Hagesilaus cōsultus de foedifrago qd̄
esset demeritus cū captus foret: respōdisse fert: om̄e cru-
cis genus: cū id existimaret omniū scelerū impiētissimū:
& ei ampli⁹ adhiberi fides nequiret qui foedus uiolasset.
Foederis igit̄ sit significati obseruātia sincera & imutabilis
quæ apud om̄s semp fuit sanctissima: ut si qua fides inter
eos reperit̄: qui fuerint hostes: hæc sit maxia & certissima
quæ & homines & deos aduocat testes: & hoīm pariter &
deorū custodiā uocat: quā sumus nos quidē perpetuā im-
mutabilēq; seruaturi. **Ex M̄lo. vj. kalēdas Maías.**

¶ **Synonyma iētū foederis significatiua.**

**Vir. vij.
æne.**

Iecimus cū **Tauriscis** foedus.

Posita est nobis in mediū & cæsa foedere porca.

Iniuolabile nobis firmatū est foedus.

Nihil minus sumus unq̄ hoc foedere uiolaturi.

Sit hæc epistola iētū inter nos foederis significatiua.

Cupimus inter nos iētū foedus cunctis aperiri.

Vt omnes sciant iētū hoc inter nos foedus: facite.

Firmauim⁹ perpetuā pacē publico inter nos iētō foedere.

Erimus (ut opinor) in foedere quod iecimus tenendo im-
mortales.

In obseruādo foedere (qd̄ iecim⁹) æternos fore nos spero.

Qui censent nos ocus a foedere quod iecim⁹ defuturos
fallent̄ uahementius.

Nihil est qd̄ magis appetā q̄ omnib⁹ significari nobis hoc
iētū fuisse foedus.

In oēs hoc iētū inter nos foedus facite gentes significari.

Estote in significādo hoc inter nos iētō foedere cunctis po-
pulis diligentissimi.

¶ **Titulus. liiij.**

Triumphī expositiua familiaris.

TITVLVS LIIII

In nulla læticia gestiendum inquit **Fabius**. Itaq; nolim gestire forte uideri cuiq; in hoc nouo mei triumphbi festo: ne aut a ueterū institutis censear discordare: aut eorū lætari calamitate: qui sunt in prædam uersi. **At** ut humanissimū illud est: ita quidem inhumanū gloriæ nō esse participem illū: qui longa difficultate summisq; laboribus triumphauit. **Vt** em̄ quisq; fert patienter plurima: ita patientiā non nescit eam esse rerum durissimarū tolerantiam: cui sperat uoluptatē optatorū successurā. Itaq; cū expugnauerimus **Tauriscos**: nec sine nostrorū hominū cæde non uulgaris: tandē uictores: urbe **Taurino** capta: principib⁹ urbis uinctis: populo seruato triūphantes huc rediuim⁹. **Ex Mediolano**. v. kalendas **Maias**.

¶ **Triumphbi expositiua familiarissima.**

Cum triumphbo demum ex **Tauriscis** rediuimus quos nō paruis laboribus sine summaq; difficultate superauius. **Sunt** uiri non bellaces multū: at pertinaces nimū: qui uel imbelles ac imperitissimi militandi: cum capiebātur: cædi mallent q̄ cædere. **Superauius** eos in prælio sæpe. **Urbes** aliquot cœpimus: nec a militū furore potuim⁹ uolentiā cobibere: ne in prædā uerterent. **Hortati** sæpe sumus: ut cæderent. **Superstitēs** fiebāt assidue ferociores. **Deniq;** tñiuerſis urbibus domitis: ex singulis nobiscum ducimus primates aliquot secutos triumphū. **Ex Mediolano**. iiii. kalendas **Maias**.

¶ **Triumphbi expositiua gratis.**

¶ **Bene** & sancte instituit **Ninus** assyriorū ille rex fortissimus **Semiramidis** uir: ut post uictoriā triumpharet. **Is** em̄ quæ uera uictoria foret: est primus expertus omniū: qui finitimos expugnauit: regnandi cupiditate ductus: supauit duxitq; captiuos. **Sed** eā certe dixit **Herodotus** uictoriā esse debere: ex qua triūphari possit: in q̄ & milites uicti sint & impator: aut rex bello capt⁹ & urbes supata: ut captiui possint triūphatē seq; & ex domitis signa referant & prædæ. **Sic Scipiōes** legim⁹ triūphasse: sic **Marcellū**: sic **Fabiū**: **Qui** triumpharunt publice romæ

sic Mariū. Munus est autē hoc gloriæ non mediocris: ut qui
 tot discriminibus in præliando uitam subdidit: tot labori-
 bus ac angustijs die noctuq; consulendo: regendo: ducen-
 do subactus est: multifariāq; conuassatus: is tantos post
 labores hanc laudē: hæc clarissima laudis signa cōsecut⁹:
 & ipse fiat in tales euētus promptior & cæteros alliciat pa-
 ratissimos. **S**pes em̄ uictoriæ militem bonū facit: ut inquit
Homerus. At spes triumphi præstare cogit imperatorem
 quæ in se sunt omnia summa. Recte apud græcos **A**polli-
 nis **P**hythij iussu statuae triūphantibus aureæ cōstituebā-
 tur: quæ in eius sitæ templo declarabant eos quorū expri-
 mebant nomia: debere plurimū apud omnes græcos ho-
 norari. **I**nde autē apud **R**omanos antiquissima fuit statuaq;
 ad arcus triūphales (qui sic a triūphatiū statuis dictæ sunt)
 collocandarū gloria: unde cognosci posset q̄ clari⁹ militiæ
 suæ munus edicto publico retulisset. **C**obren̄ Iuuenalis sa-
 tyrus: cum doleret in id calamitatis puentū esse: ut in illas
 statuas eorū cōuenirent effigies: quibus nulla fuerat glo-
 ria militaris: in **C**rispinum inquit: Inter quas ausus habere
 nescio quis titulos ægyptius aut arabarches: cuius ad effi-
 giem non tantū meiere fas est. **Q**uid em̄ foedius q̄ quibus
 debent (ut dicit **V**egetius) diuina munera: in eorū coetū
 cōferre malos: aut imeritos? **A**t ut ad me tādē ueniā: &
 uobis o proceres mei exprimam rem baud iniucūdā: & si
 nequiuī esse in patria cum gloria: sum tñ apud exteros cū
 dignitate: quod uobis uniuersæq; nostræ patriæ non de-
 bet: nō lætū esse. **N**unc ubi gessissem in **T**auriscos bellū: &
 annos circiter duos aliquot eorū urbibus obsidendis uer-
 satus forē: tandē omnia superauī: & quod pauci admodū
 siue solēt: siue possunt: frænari me in uictoria supra modū
 ac meorū coercui mentes militum. **Q**ui em̄ qm̄ iādudum
 nō hī seruassent defatigatiq; mirū cū suis famulis armige-
 risq; fuissent: amissa iam maxima & equorū & sarcinarum
 parte: uabemētius irati ac infensi seruabāt insectabaturq;
Tauriscos: erat difficile p̄hibere illis in uictoria prædam.

Homerus
Apollo phy-
 thius

Iuuenalis in
Crispinū

Vegeti⁹ de
 re militari.

Sed pre-
 illatum
 cantem
 dem
 nullip
 rem
 puto
 p̄scribit
 No mod
 bonam
 in loq
 te sup
 re cū
 cato
 uia
 coqu
 quere
 ois
 nestan
 rem uol
 crep
 lū ar
 necip
 Rem
 pibus
 lere
 cus
 unde
 can
 tus
 tos
 ren
 ingre
 ta prin
 repec

Sed prohibui uetuiq; ne quid uiolētiae uel in foeminas sit illatum uel in domos: **P**ræter eos: qui primo impetu dimicantes caesi sunt: nulli deinceps uel caesi sunt: uel minima quidem iniuria laceffiti. **Q**ui quod ex illis ad me sunt adducti non nulli: qui multis in me conuitijs abusi fuerant prius quam uincerem. **A**bitrabant & cæteri omnes: & illi se nihil nisi frustra me pro uita sua precaturos. **C**œperunt apud me flere ueniamque precari: calamitatem suam exprimere: misericordiam implorare. **N**on modo pepercit singulis: sed nequi non collachrymare humanam considerans conditionem: ut quod paulo ante tam acres & in loquendo erant & in agendo: nunc tam demissa & uoce & me te supplicarent: nequitiisque non laudare maximopere caesa **Cæsar** re cum in omni uita: tum ubi fleuit **Pompeij** uiso capite obrutum **Iulius** cato. **N**ec illis assentior qui rem simulasse dicant sed humanam uiuendi gerendarumque rerum legem ac sortem animaduertisse duco: quos in maximis triumphis maxime interdum erumnæ sequerent & opprimerent. **S**ic cogitans plurimos libertate: omnes donauit uita: multis etiam rem omnem quam in militum deuenerat manum: reddi iussi: tantumdem aliunde illis decernens: ne me uolentem esse dicerent. **D**emum pacatis omnibus: puinciamque custodibus deputatis: constitutaque ueteranorum diuersis in urbibus deuictis turba: dies triumpho dictus est quomodo me reciperet rex ille: cuius sum in id belli decretus impator. **R**enui triumpho quantum potui: ne aut gloria uiderer cupidus: aut si cum malebat rex ipse: ducerer eius opinionem uel le refragari. **N**isi rex clarissimus suos oratores: a quibus non seculus honorarer: ac ipse foret si adesset. **D**esignatus est locus **Triumph** unde in urbem ueherer quadrigis equis albis: candida reda: **apparatus** candido indutus uestimeto serico: & corona laurea insignitus: cuius quidem praecederent illi redam quos magno loco natos uel donassem uel donare libertati constituissem: sequerent aut illi uincti quos essem captiuos habiturus. **I**n urbis ingressu carmen rerum a me gestarum cecinit **Pandiocles** poeta principis: qui iure ac merito posset cum ueteribus conuenire: nec cuiquam post **Maronem** atque **Nafonem** cedere. **T**am

TITVLVS LIII

fuit em̄ & cultum & elaboratum in dūstria illius poema in
meas profusius laudes: ut nequiuērim non admirari die-
bus nostris tantū poeta uideri posse. **Nō** multo post ora-
tor regius in platea orationē mihi pcedēti recitauit: qua
& nomine regio: & totius provinciae illius dicebant̄ insti-
tutae gratiae: qui tantā uictoriā illis cōparassem. **Mox** in sa-
crum deueni: publicaeq; sunt ibi festiuæq; supplicationes
pro me factae: inde domū meā reuectus cum omniū plau-
su dimissus sum. **Nolui** hāc uos ciues meos ignorare: quo-
rum opus sum: cum mea gloria uestra sit. **Ex Mediolano**
iij. kalendas **Maías**.

¶ Synonyma triumphī expositiua.

Marcus est triumphū assecutus.

Post egregiam uictoriae laudem triumphauit.

Hoc sibi deerat laudis: ut triumpho potiret̄ quo nunc est
insignitus.

Magna fuit eius in triumphando gloria.

Cum omnia inuictissime hic gesserit: triumpho demū di-
gnus est effectus.

Nec uictoria huic defuit singularis: nec triumphus uicto-
ria dignus.

Triumpho iam illustratus quid maius atq; nobilius in uis-
ta quærat̄.

Quod præmiū summis laboribus uix sunt pauci cōsecu-
ti: triumphū hic tandē assecutus est.

Potest hic demū inter triumphales describi cum iam tri-
umpharit.

Eam est triumphī gloriā sua uirtute nactus: ut cupere de-
beat nihil maius.

Triumphauit hic: quod ei non fortuna: sed innumerabiles
sui labores præstiterunt.

Tanto hic semp̄ & ingenij fuit acumine: & militaris periti-
tiae studio: ut nūc deniq; triumpharit.

Gaudendum est suae patriae: quod tam digne **Marcus** tri-
umphauit.

Officiū
 les. in p
 inque
 die. dicit
 inuicti
 mag. cor
 eū eēt m
 sed enre
 lum. lent
 tibi adoe
 p. inope
 dem de
 appella
 pollet p
 pollet p
 Ex Med
 Camer
 hōbom
 que. qu
 lora. g
 ut cum
 nolus
 prædior
 perent
 tibi ob
 summo
 Ex Med
 Nisi Virg
 aret. Qui
 sine fieren
 p. ut.